

Kulturno drustvo REČAN Circolo Culturale

V NEBU LUNA PLAVA

SREČANJE MED PESNIKI,
PISATELJI IN DRUGI USTVARJALCI
Incontro tra scrittori, poeti ed altro

LIESSA (Garmak -Grimacco)

10.09.2011

Pravce

LUSSIA DI UANIS

ADA TOMASETIG

GIOVANNI COREN

MILA URŠIČ

SILVANA PALETTI

GIACINTO IUSSA

V NEBU LUNA PLAVA

LITERARNI VEČER - SERATA DI POESIA

Liesa (Garmak)

Liessa (Grimacco)

10.09.2011

Pravce

LUSSIA DI UANIS

ADA TOMASETIG

GIOVANNI COREN

MILA URŠIČ

SILVANA PALETTI

GIACINTO IUSSA

Kulturno Društvo REČAN Circolo Culturale

Lussia di Uanis

LA FRUTA AL ZLATOROG

La fruta: cotulis curfis e un libri sui zenoi sintada suntuna cjadrea imberlada, platada ta ombrena da cantina, lontana dal soreli invadent. La nona no capis parsé. No capis se che al ôl dî, chel so platâsi tal scûr, lontana di duci sensa fâ nuia, sensa cori, saltâ, zuâ, sensa tentâ una cualsisei amissizia par nissun. La nona si procura ma no sa se fâ. Instant li tal scûr da cantina, al libri al fâs fenta di jessi let e la fruta cjapa al troi che propit li su la sô cotula al partis fra li pleis e li ris verdis da stofa. Denant di una goba da cotonela si ferma, a smirâ come incantesimada una maraveosa mont blanca di néf inglazada e lustre e una fregulita di pan doventa un Zlatorog che di sot la mont la cjala, fér e lontan.

Di bot il grant animâl ai si met a cori banda di jê saltant fra una goba e chê altra, fin a jessigji denant, la cjala tai voi, si cjalin, si capissin.

L'è al spirit da mont blanca e ol partâ la fruta lontan, là che no ocur plui là a scuela, là che no ocör plui còri, là che no son plui violensis e mans che la tocjn che la sgarfin che la messedin e la fasin sinti cussi sporcja, che al sô cûr scjafojât zaromai di tanta cragna, e là a podarà stâ un pôc sidina tal sidin. La fruta i salta su la schena e si cjapa fuart pai soi cuars di aur che lusissin tal blanc atôr. Subita al Zlatorog scomensa a cori e cun cuatri salts a son tun bosc di pins. Dut ator néf blanca e nancja una olmada una usma di cualchi altri essar vivent, e al Zlatorog al cor e al cor imburit, tant che a la fruta gji mancija al flât. Al silensi l'è totâl, limpít slusignât.

E dilunc la corsa entrin intun bosc di bedois dai biel bras, cussi blancs che fintremai che al boso si è fat dena atôr, la fruta no ju viôt.

Suntun bedoi, picinina, picinina, a jê sentada una sioruta che si ninsula tal mot di un aiarin selest, che al môf i arbui sensa fâ rumôr.

Al Zlatorog si ferma e la fruta dismonta cu li gjambis un pôc che a tremin pa emosion, la sioruta i slungja la man a la fruta par fala montâ sul arbul cun jê. Nissun moment di dubit, ancia a la fruta i plâs la idea di ninsulâsi li sù, cu la sioruta che a somea cussi felissa.

Al Zlatorog lis cjala, po al si zira e al torna indaûr par dulâ che al è rivât; la fruta e pensa :

"E cumò, simût tornaraio a cjasa?" al è question de un moment, alsâ li spalutti e si sbandona, lassantsi là come unagota di rosada suntuna rosa di milussâr. La sioruta i ten la man.

Di colp un grant casin! Un businâ lontan. Si sint al non da frututa, la nona e clama: "Saraaaaahhh, Saaaaraahhh!!!!!!??!!.....

La sioruta i ten dolsa la man, l'aiarin selest lis ninsula, fra i blancs cuarps dai bedois.

Saraaaaaah..... Nò! Sara no torna plui indaûr.

Ada Tomasetig

Ada Tomasetiq - Trogarjova

PREKLETA KRIVAPETA!

Vsaka vas je miela nje Krivapete. Su živiele tu jamah, tu čelah, na samin. Su an pomale juden, če su bla spoštijivi.
Go za Mašerah, moja družina ima an sviet, ki se kliče *Go par Krivapet*, atu je na jama an notre su stale Krivapete.
An tu vas je bla umarla na žena mlada an je bla pustila nu čičico an moža. Mož ju je uozu za sabo, kar je hodu dielat če v njivo ai pa gu host. An dan, na Krivapeta ju je vidla, ki je spala ta na jop an je bla vsa azčesana an narodna.
Takuo zguoda, kar mož je biu ta v hlieve, Krivapeta je paršla an ju je umila an počesala. Vsak dan.
Anta mož je teu zastopit, duo čese njega čičicu an se je skriu če za vrata.
An je videu, de je bla Krivapeta. Je bla liepa, samuo je miela noge krevjaste: parste ta zad an peto ta spriet.
Takuo an dan je paršu tu hišu an je jou:
– Oženi me an boš ti gaspodinju tele hiše. Si barka an čičica te če rada.
– Ja, – jala Krivapeta, – pa me na muoriš maj klicat Krivapeta.
– Na buoj se, – jou mož.
Pa je paršu an dan, ki mož je biu šu du Sauodnjo za niešne opravila. Je bla ura za iti če v štau an šeles ga nie bluo doma.
Krivapeta je mešala pulentu an je čula, de ta v hlieve krave su bulile.
Je pustila pulentu an je letila če v hliev. Jin je vargla senuo tu jaslu an je spustila tele če pod kravo.
Potle je hitiela nazaj če v hišu, pa pulenta se je bla že zasmodila.
Ju je zvarnila vsednu če na dasko an je šla pa must.
Kar je paršu damu mož, je biu nu maluo parpit. Se je vsednu če za mizu an je začeu jest.
– Prekleta Krivapeta, – jou, – na znaš še kuhat, si zasmodila pulentu!
Tu an žlag Krivapeta se je zubila an on je nie vič videu.
Poskrivš je hodila česat čičicu. An ji je šivala biele kikje an pledla unaste hlače.

POLŽEK COKI

Majhen polžek se je na travniku oziral za svojo mamico. Malo prej sta bila še skupaj. Coki, tako je bilo polžku ime, se je ustavil na nekem listu in ga grizel, ker je bil zelo lačen. Ta čas je mamica po polžje hitela naprej. Ko se je čez nekaj časa polžek Coki ozrl, je ni videl več. "Le kje je moja mamica?" se je spraševal.

Gledal je naokoli in jo mahnil naprej po travniku. Sonce je močno pripekalino in njegova koža se je sušila. Polži imajo radi vlažne prostore. Pomisliš je: "Joj, kaj se bo zgodilo z menoj, če ne pridem pravočasno v vlažno travo ali gozd? Če bi imel svojo hišico, bi se vanjo lahko skril."

Naenkrat je zagrmelo. Ulič se je dež in polžek Coki se je veselo nastavljal dežnim kapljicam. Kmalu je bil kot preroven in živahno je nadaljeval svojo pot. Lezel je naprej po travniku in zaskrbljeno iskal mamico.

Zaslišal je vranje krakanje. S strahom je pomisliš: "Če ne pridrem takoj pod večji list trave, me bo vrana pohrustala, saj je moj sovražnik!" Po polžje je hitel. Skril se je pod velik list prav v trenutku, ko je vrana že skoraj šavnila po njem. Čez nekaj časa je pokukal izpod lista in si oddahnil, ko je ugotovil, da je odletela.

Znova je pomisliš: "Kako bi bilo lepo, če bi imel svojo hišico, kamor bi se lahko v nevarnosti skril!"

Prestrašeno se je oziral naokoli in glej, pod velikimi listom je zagledal zapuščeno polžjo hišico. "Čigava neki je?" se je spraševal. Šel je k njej in potrkal. Nihče se ni oglasil. Previdno je zlezel v hišico in sklenil, da bo v njej prenočil. Zjutraj, ko se je prebudil, je ugotovil, da še vedno ni nikogar v bližini.

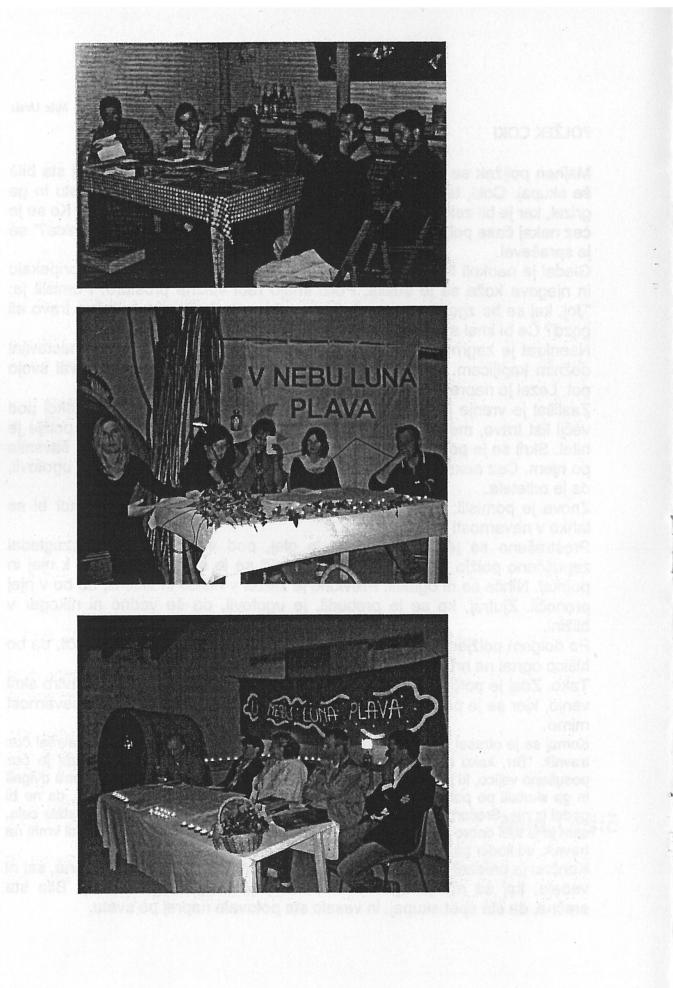
Po dolgem polžjem premišljevanju in čakanju na lastnika se je odločil, da bo hišico oprtal na hrbet in jo odnesel s seboj.

Tako. Zdaj je potoval s hišico. Če je zaslišal vranje krakanje, se je hitro skril vanjo, kjer se je počutil veliko varnejše. Pot je nadaljeval, ko je šla nevarnost mimo.

Komaj se je otesel ene nevarnosti, že je začel pihati močan veter, ki je završal čez travnik. "Brr, kako neprijeten je, in še hladen povrh," je razmišljal. Lezel je čez posušeno vejico, ki je ležala na obrobju travnika. V trenutku ga je sunek vetra dvignil in ga skotali po pobočju. Močno se je oklenil svoje hišice, se skril v njej, da ne bi padel iz nje. Srečen je bil, ko je pristal na ravnici in ugotovil, da je hišica ostala celo, sam jo je tudi dobro odnesel. Počakal je, da se je veter umiril, saj se je moral vrniti na travnik, od koder ga je odpinilo.

Končno je prilezel na travnik in srečal mamico. Bila je zelo zaskrbljena, saj ni vedela, kaj se mu je zgodilo. Povedal ji je svojo dogodivščino. Bila sta srečna, da sta spet skupaj, in veselo sta potovala naprej po svetu.

Mila Uršič

SORSK COPI

ZAHU RUCNO

Ta s Petnjic je s

Kor su penili gro

pa ne bilo potre

— Uzvremeni kultura

An su glatki be

ničkore,

Ante su sljepili če

Peter je už Bogu

— Že ku de b' u

robodnega, su v

je spod

Ante su puni Ma

Ruome, An je u

puciti pačku, su

je proči li svak

Ta na Mesecu

košte su sive ruge

ne su preči da

ponudi, kar su po

Ante Peter Nej

čekajući vježba vojnika

Mojen;

Ante Bunc je još

— Mesec je na

midju, Bo se vise

ranjiv skok, Še u

čekati, An zna

an je poslednji rok,

An na Blagojević

je doja večiga za p

An su Mesec su

je duhov, sa ja z

učiščom — Kar

Foto arhiv

Giovanni Coren - Markiču

ZAKI GU RUONCE IMAJO TARKAJ SADJA

Ta s Petjaga su se pobral go uon an su paršli go na Mečano.
Kar su paršli gor, niesu ušafal nobenega če po vasi. Su šli če h koriti za pit,

pa nie bluo uode. Anta su jal:

– Ušafamu kajšnega, da nan da ki za pit.

An su gledal če an san za videt, če pride kajšan. Nie bluo nobednega

nikodore.

Anta su stopnil če v vas an nie bluo nobednega ta pred hišo al če po duorah.

Petar je jou Bogu:

– Je ku de b' bla zapiščena tela vas. Su viedli, de pridema, an nie nobednega, su vsi skriti. Hodima če v Ruonac, nie ki zamujat tle tode. Naj jih je špot!

Anta su pustil Mečano an su šli. Počasnu su šli če mez Oslu an su paršli če v Ruonac. An že od deleča se je čulo puojeti judi. Su vidli judi če po puoju, su puojli petelini, su lajal pisi. Su ble žive tele vaščine!

Anta grede ki su šli, Petar jou:

– Ta na Mečan niesma čul nega pisa, niesma vidla nobednega. Lejte, kuo je lepou tle, gore runajo kopo, dole perejo idrik.

Kar su paršli če, su jih lepou sparjel. Su jin dal za sednit, za pit, su jin ponudili, kar su miel. An takuo, tu vsaki vaščin od Ruonca.

Anta Petar je jou:

– Kajšna liepa vas je Ruonac, judje su veseli an velikodušni. Ne ku ta na Mečan.

Anta Buog je jou:

– Mečana na bo miela nič, na bo miela uode, bo miela malo vina, malo sadja. Bo na vas, ku de b' je na bluo. An tle v Ruoncu boju miel tarkaj vina, tarkaj sadja, tarkaj briesk, ki če jin uteče vino an puojde du Nedžo, ponese še Čidat! An brieske bojo takuo dišale, ki bojo čul njih duh not du Šincurl – an je požegnu tole vas.

An gu Ruonc poznan puno družin an nimar, kar se gre, te pokličjo tu hišo an ti dajo vsega za pit an za jest.

An gu Mečan se na sreča maj obednega če po vasi.

Je čudno, pa je zaries, ku de b' bla na vas zapiščena.

Silvana Paletti

BATABUJ (Pravica za otrokè)

– Huhuhuuu! - Dän Huhuvac tuw nući se glasi war ne vlike hrastè ta stran te wadè. Pleši, rizwaja, se herći, čipiri na ni vejè, gleda wštinik po vasi.

– Huhuhuuu! Kako to lepo po guzdu, je forči šće du? Moj svit je izde, pojta vidit muć riči je po vasi! -

Wse muči, nišći, ne glasa, ne pare po vasi.

Tu nuzde to zašlivi, zaščarbatani, na veja škreči, vlehnji, spadi na dulgo liži, muči ...

– Huhuhuuu, du je itu? – Nišći, vse muči. Luna, skuza veje od teh hrasti pusviti za vidit, ko to se di, černe since se prožo po guzdu, na bilin skala od gore luč blišći, čas liti. Tuw wasi dan turan growč zarjuvi. Tun, tun, tun, tin tun. Huhuvac se stresi, vejo pridi.

- Huhuhuuu je šće du? -

– Nuvik, nuvik – Dan drugi glasić se pardij.

– Nuvik, nuvik po guzdu si ja najvići!- Na Kuiča mu zarjuvi. Učiš, kada možes, i učiš, kada ne možeš, i učiš, kada ne želiš, i učiš, kada ne želeš.

- Huhuhuuu, čuj, čuj, ko na di, tuw nući si ja guspidin! - Huhuvac raspunda!
- Muik, muik, boš vidil, boš vidil, ko boš manji! - Kuiča zarehnula, skranje strčalo, dešalo ulešto.

Hu huu huuu ko

— Hu, huu, huuu, ko za ha rača duji to ita? Huhuvac, dan nijai lit je izde, pleši, puji, gospudin od gozda je, na daleč vidi, od wseh vi, zna — Huhuvac ji rekal.

Dân kus, ki tako lopo snuwal, spal, dan bot to ga pribubilo, je stresal glawo, zarjuvel: — Ko, ko za dan batabuj tawne, beršta spat piancarji, celo nuć po

– Huhuhuuu du je itu? Vidi ka kwažuwan jaz po celimo guzdu, luna lepo mi

sviti anu od wsë, od wse vin! – Huhuvac je rekal.
– A, itako! – Kus mu rispidual – Čičigur, čewa vidit, ko bo din nu sunce po

vasi, če to ka ti tuliko bradaščaš to valà!

Ko paršal din, Kus lepo pel, Huhuvac spal ... Kus wletal tah njimù: - Hej
ko, kis u mne vidiť rožky! - Huhuvac snažiav uvačel na výšku, bočio, zíbnuł, an-

kopari, mawa vidit ražun! Huhuvac spa-

rekal, an di: - Cuj, te prosin, guesnimi to luc, ka man spati - Anu an si lepo posjortal pojstar nu gal glawo ta pod no skranjo.
To se vi wža prijet stuw lit, nu kar je te svit, da ražun, ni mori bit rizdiliana

To se vi, wze přijet stuw lit, nu kar je te svit, da razum, m mor bit ruzdjanja tami dän Huhuvac anu dän Kus, zakoj wsak zna nu vi swo.

Giacinto Iussa

Giacinto Iussa

UODANOJ

Video pripoveduje o odnosu, ki ga je imel naš človek z naravo in, ki bi moral še danes ohraniti.

Govori o špoštovanju narave in v tem primeru vode.

Uodanoji so vodni škrati, ki se maščujejo proti sabemu ravnanju do vode in v tem premeru reke Nediže.

Govori (v pravljični obliki) o nevarnosti, ki jih predstavlja voda, ko se ji človek
... uživa ali živi na njej in nepravilno.

približa z lahkomiselnostjo in neprevidno.
Cenjeni s posvetovnosti, ki jih predstavljajo širši svet

Govori o nevarnosti, ki jih predstavlja širši svet.
Danes imamo razne pošasti (mostri), ki se nam pojavijo v drugačni obliki.
Dovolj je slediti dogajanj, ki so vskodnevno prikazovani na televiziji. To se pravi, da razne Torce , Kripavete in druge pravljične figure so še oktualne vendar v drugi obliki

DEDEK (ALL NONO) IN LISICA

Video. Je domača pripoved. Ko naš nono je skrival svoje obiske na razne sejme in druge fešte, in je imel navado prineseti nam, vnukom razna sladčina, štrukle in kolache prei in karamele kasneje.

S tem izgovorom, ki ga boste videli na kratkem filmu, je skrival svojo prisotnost na raznih feštah.

**Kulturno Društvo Rečan Circolo Culturale
Liesa-Garmak Liessa-Grimacco (UD)
kd.recan@libero.it**

September 2011
(uredila: Margherita Trusgnach - Tarbjanova)

Si ringraziano gli autori